

UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE

WYDZIAŁ NAUK EKONOMICZNYCH

STUDIA PODYPLOMOWE

MECHANIZMY FUNKCJONOWANIA STREFY EURO

Projekt realizowany z Narodowym Bankiem Polskim

w ramach programu edukacji ekonomicznej

VI edycja 2014/2015

Anna Grochowalska

**Wspólny pieniądz europejski a perspektywy
przystąpienia Polski do strefy euro**

Praca końcowa wykonana
pod kierunkiem
dr. Kamila Kotlińskiego

Olsztyn 2015

Spis treści

Streszczenie.....	3
Wstęp.....	4
Cel i zakres pracy.....	5
Metodyka badań.....	6
1. Historia integracji walutowej w Europie.....	7
1.1. Pozycja euro na świecie.....	11
2. Polska w drodze do strefy euro.....	14
2.1. Korzyści i zagrożenia płynące z wprowadzenia jednolitej waluty.....	14
2.2. Stan gospodarki Polski a wymogi spójności.....	16
Podsumowanie i wnioski.....	23
Literatura.....	25
Spis tabel.....	27
Spis rysunków.....	28

Streszczenie

1 maja 2004 r. miało miejsce największe rozszerzenie Unii Europejskiej o dziesięciu nowych członków, w tym także o Rzeczpospolitą Polską. Wszystkie przystępujące wówczas państwa zobowiązały się do przyjęcia wspólnego pieniądza i tym samym do spełnienia makroekonomicznych kryteriów (tzw. warunków konwergencji) określonych w traktacie z Maastricht, których osiągnięcie warunkuje członkostwo w UGW. Euro jest zatem wpisane w najbliższą przyszłość Polski. Dlatego właśnie tematyka wspólnej europejskiej waluty stała się przedmiotem tej pracy.

Wprowadzenie euro rozpoczyna kolejny, bardziej zaawansowany etap integracji Polski z gospodarkami zachodniej Europy. Zastąpienie złotego inną walutą niesie za sobą zarówno wielkie szanse, ale również strach i niepewność społeczeństwa. Należy jednak pamiętać, że dzięki dużej świadomości wachlarza zagrożeń, które niesie ze sobą przyjęcie wspólnej europejskiej waluty kraj może osiągnąć sukces i właściwie wykorzystać potencjalne szanse.

Celem badań była ocena czy Polska spełnia warunki przystąpienia do wspólnej waluty. Sformułowano hipotezę badawczą - „Polska nie spełnia warunków konwergencji nominalnej z Maastricht”. Na podstawie badań ilościowych hipoteza została zweryfikowana pozytywnie. Polska w badanym okresie nie spełniała kryteriów konwergencji nominalnej oraz prawnej. Spośród ekonomicznych kryteriów, które muszą zostać spełnione, Polska miała odpowiednio niski poziom inflacji, zadłużenie publiczne nie przekraczające wyznaczonych limitów oraz dostatecznie niskie stopy procentowe. Jednak deficyt budżetowy długotrwale przekraczał wartość referencyjną. Ponadto złoty nie uczestniczył w Mechanizmie Stabilizowania Kursów względem euro tzw. ERM II.

Istnieje wiele przesłanek, które pozwalają twierdzić, że przystąpienie do strefy euro to krok we właściwym kierunku. Kraj taki jak Polska nie może sobie pozwolić na utrzymanie własnej, odrębnej waluty, bo oznaczałoby to zbyt duży koszt dla gospodarki. Faktem pozostaje również, iż jednolita waluta przyczynia się do silnego i trwałego powiązania narodów i państw.

Wstęp

W połowie lat 50. XX w. gospodarki krajów Europy były wyniszczone i zrujnowane w wyniku II wojny światowej. By je odbudować państwa Starego Kontynentu łączyły siły i podejmowały wspólne działania polegające na zmniejszaniu wszelkich ograniczeń wynikających z istnienia granic, niwelowaniu różnic w poziomach rozwoju gospodarczego oraz przełamywaniu wszelkich uprzedzeń prowadzących do wzrostu dobrobytu. Owa współpraca z czasem stała się wymogiem globalizacyjnym.

Najbardziej zaawansowaną formą integracji w gospodarce światowej przełomu XX i XXI w. jest Unia Europejska. Od 1 lipca 2013 r. tworzy ją 28 krajów. W związku z przystąpieniem do UE państwa zniosły ograniczenia celne we wzajemnym handlu, ustaliły i przyjęły wspólną politykę celną wobec państw trzecich, zniosły wszelkie ograniczenia w przepływie osób, kapitałów, usług i towarów. Jednak spośród 28 krajów 19 zdecydowało się na przystąpienie do kolejnego etapu integracji jakim jest Unia Gospodarcza i Walutowa. Oznacza ona zamianę dotychczasowej waluty narodowej na wspólny dla wszystkich pieniądź oraz przekazanie narodowych kompetencji w zakresie polityki monetarnej na rzecz wspólnych, ponadnarodowych instytucji.

Podstawy prawne Unii Gospodarczej i Walutowej stworzył Traktat z Maastricht podpisany 7 lutego 1992 r., celem którego było przekształcenie obszaru państw członkowskich Unii Europejskiej w obszar o jednolitej walucie. Zgodnie z założeniami cel ten miał być realizowany wieloetapowo. W momencie ustanawiania strefy euro UE liczyła 15 członków, zatem nie wszystkie kraje członkowskie przystąpiły do UGW. Grecja i Szwecja nie spełniły kryteriów spójności, natomiast Dania i Wielka Brytania skorzystały z przysługującego im prawa wyboru (tzw. klauzula *opt-out*) i dobrowolnie zrezygnowały z członkostwa w strefie. Grecja spełniwszy warunek spójności została przyjęta do strefy euro 1 stycznia 2001 r. natomiast Szwecja w wyniku ogólnonarodowego referendum pozostała przy koronach szwedzkich.

1 maja 2004 r. Polska stała się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej co pociągnęło za sobą szereg politycznych i gospodarczych skutków. Członkostwo w UE stawia jednocześnie przed Polską wymóg przystąpienia do strefy euro. Nasz kraj zobowiązał się do przyjęcia wspólnej waluty na etapie negocjacji akcesyjnych. Proces ten wymaga ciągłych dostosowań w strukturach państwa, gdyż ma dynamiczny charakter. W

przypadku akcesji do UGW polega na spełnieniu kryteriów zawartych w Traktacie z Maastricht, są to tzw. kryteria konwergencji. Konieczność osiągnięcia danej zbieżności sprawia, iż następowanie zmian w polskiej gospodarce jest procesem nieuniknionym, który wymaga wielu wyrzeczeń. Przeciwnicy wprowadzania jednolitej waluty twierdzą, że wielkość kosztów przewyższa planowane dochody. Zwolennicy euro zaś koncentrują się na pozytywnych efektach członkostwa w UGW. Niezależnie od przyjętego stanowiska, faktem jest, iż jednolita waluta przyczynia się do silnego i trwałego powiązania narodów i państw.

Cel i zakres pracy

Unia Gospodarcza i Walutowa jest najbardziej zaawansowaną formą integracji państw europejskich. Funkcjonuje od 1 stycznia 1999 r., a jej istotą jest wspólny jednolity pieniądz obowiązujący we wszystkich krajach członkowskich. Obecnie liczy ona 19 członków. Perspektywy wstąpienia Polski do strefy euro są uzależnione od spełnienia kryteriów konwergencji nominalnej z Maastricht. Celem badań jest ocena czy Polska spełnia warunki przystąpienia do wspólnej waluty. Sformułowano hipotezę badawczą - „Polska nie spełnia warunków konwergencji nominalnej z Maastricht”. Przedmiotem badań jest stopień wypełnienia przez Polskę kryteriów konwergencji z Maastricht, tzn. ocena:

- a) poziomu inflacji,
- b) długoterminowych stóp procentowych,
- c) długu publicznego,
- d) deficytu budżetowego,
- e) stabilności kursu,
- f) konwergencji prawnej.

W pracy zostały również przybliżone zagadnienia związane z powstaniem i funkcjonowaniem Unii Walutowej oraz próba wyjaśnienia jakie korzyści i zagrożenia niesie za sobą wstąpienie do strefy euro.

Metodyka badań

Praca została napisana na podstawie danych empirycznych. Źródła wiadomości teoretycznych, które pozwalają na zapoznanie się z tematyką pracy oraz problemami badawczymi, to literatura i prasa naukowa (np. Monitor Konwergencji Nominalnej), biuletyny informacyjne Unii Europejskiej, a także źródła internetowe Europejskiego Banku Centralnego, Narodowego Banku Polskiego i Ministerstwa Finansów.

Badania empiryczne zawarte w pracy opierają się na danych statystycznych sporządzonych przez Główny Urząd Statystyczny, Eurostat, publikacji Narodowego Banku Polskiego dotyczących sytuacji gospodarczej Polski, publikacji Ministerstwa Finansów, a także materiałów Europejskiego Banku Centralnego.

Szczegółowej analizie zostały poddane lata 2004-2014. Ze względu na fakt braku wszystkich danych, okres badawczy w przypadku badania poziomu inflacji oraz długoterminowych stóp procentowych był niekompletny. Dane liczbowe pokazano w ujęciu tabelarycznym lub graficznym. Analizując wszystkie dane i materiały autorka starała się je uogólnić oraz wyciągnąć wnioski. Pozwoliło to przedstawić opcjonalne prognozy i przewidywania na przyszłość przedstawionego problemu.

1. Historia integracji walutowej w Europie

Po zakończeniu II wojny światowej Europa znalazła się w przełomowym momencie historii. Tamtejsze realia doprowadziły do tego, że urzeczywistnienie idei integracji stało się bardziej możliwe niż kiedykolwiek wcześniej, stało się ono nawet koniecznością. Wśród powodów takiego stanu można wskazać zniszczenia wojenne, które były przyczyną zrujnowania gospodarki państw europejskich, nowy układ sił, gdzie po kilku stuleciach dominacji Europa nagle przestała pełnić w światowym systemie przewodnią rolę, plan Marshalla, zimną wojnę, a także kwestię niemiecką, gdzie koniecznym stało się, by Niemcy zaczęli funkcjonować w takim systemie, dzięki któremu można byłoby uniknąć po raz kolejny zagrożenia z ich strony (SZYMBORSKI 2005, s. 25-27).

Unia Gospodarcza i Walutowa stanowi zaawansowany etap procesu integracji gospodarczej. Stopnie integracji gospodarczej można podzielić na poszczególne etapy (rys. 1):

Strefa Wolnego Handlu	Unia Celna	Wspólny Rynek	Unia Gospodarcza i Walutowa
			wspólna waluta
			jednolita polityka pieniężna
			harmonizacja polityki gospodarczej
		swobodny przepływ osób, towarów, kapitałów i usług	swobodny przepływ osób, towarów, kapitałów i usług
	wspólna taryfa celna	wspólna taryfa celna	wspólna taryfa celna
brak ceł wewnętrznych	brak ceł wewnętrznych	brak ceł wewnętrznych	brak ceł wewnętrznych

Rys. 1. Etapy integracji gospodarczej i walutowej w Unii Europejskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie MAŁUSZYŃSKA, GRUCHMAN 2010, s. 35-36

Niektóre źródła wymieniają ponadto:

- obszar preferencyjnego handlu (z obniżonymi taryfami celnymi między niektórymi krajami)
- pełną integrację gospodarczą (wszystkie aspekty wymienione powyższej, a także zharmonizowana polityka fiskalna i inne polityki gospodarcze).

Decyzja o utworzeniu Unii Gospodarczej i Walutowej została podjęta przez Radę Europejską w holenderskim mieście Maastricht w grudniu 1991 r. i następnie zapisana w Traktacie o Unii Europejskiej (Traktacie z Maastricht). Unia Gospodarcza i Walutowa przyczynia się do integracji gospodarczej UE, która rozpoczęła się w 1957 r. wraz z utworzeniem UE. Zgodnie z Traktatem UGW ma być ona wprowadzana w trzech etapach (pierwsze dwa etapy UGW zostały zakończone, trzeci etap wciąż trwa) (tab. 1).

Tabela 1

Etapy wprowadzenia Unii Gospodarczej i Walutowej

ETAPY	POSTANOWIENIA
Etap I (1 lipca 1990 r. - 31 grudnia 1993 r.)	Swobodny przepływ kapitału między państwami członkowskimi.
Etap II (1 stycznia 1994 r. - 31 grudnia 1998 r.)	Konwergencja polityk gospodarczych państw członkowskich i wzmocnienie współpracy między krajowymi bankami centralnymi państw członkowskich. Koordynację polityk pieniężnych zinstytucjonalizowano poprzez utworzenie Europejskiego Instytutu Walutowego (EIW), którego zadaniem było wzmocnienie współpracy między krajowymi bankami centralnymi i przeprowadzenie niezbędnych przygotowań do wprowadzenia jednej waluty. Podczas tego etapu państwa członkowskie miały uniezależnić swoje banki centralne od władz publicznych.

Etap III (od 1 stycznia 1999 r.)	Stopniowe wprowadzanie euro jako jednej waluty państw członkowskich i wdrażanie wspólnej polityki pieniężnej pod egidą EBC. Przejście do trzeciego etapu zależało od osiągnięcia wysokiego stopnia trwałej konwergencji, mierzonego na podstawie kryteriów przewidzianych w Traktatach. Przepisy budżetowe miały zacząć obowiązywać, a państwa członkowskie działające niezgodnie z nimi mogły otrzymać kary. Wprowadzono jednolitą politykę pieniężną, kierowanie którą powierzono Europejskiemu Systemowi Banków Centralnych (ESBC), w którego skład wchodziły krajowe banki centralne oraz EBC.
----------------------------------	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/pl/displayFtu.html?tuId=FTU_4.1.1.html 01.05.2015 r.

Unia Gospodarcza i Walutowa jest ważnym krokiem w integrowaniu gospodarek państw strefy euro. Ma ona związek z takimi pojęciami jak stabilizacja polityki gospodarczej i fiskalnej, wspólna polityka walutowa a także wspólna waluta, czyli euro. Wszystkie państwa członkowskie UE uczestniczą w unii gospodarczej. Wiele z nich postanowiło przyjąć euro, a dzięki temu wstąpiło na wyższy poziom integracji. Kraje te wspólnie tworzą strefę euro.

Do głównych celów UGW należą: (MALISZEWSKA, NIENARTOWICZ 2010, s. 31):

- koordynacja polityki gospodarczej pomiędzy państwami członkowskimi,
- koordynacja polityki fiskalnej, zwłaszcza poprzez ograniczenie długu publicznego i deficytu budżetowego,
- niezależna polityka pieniężna prowadzona przez Europejski Bank Centralny (EBC),
- wspólna waluta i strefa euro.

W UGW nie ma jednej instytucji odpowiedzialnej za politykę gospodarczą. Odpowiedzialność została przypisana zarówno państwom członkowskim jak i instytucjom UE. Wśród głównych podmiotów UGW wymienia się: (WIERZCHOWSKA 2008 s. 22-23):

- Radę Europejską, która tworzy podstawowe kierunki polityczne,
- Radę UE, która odpowiada za kształtowanie gospodarki UE oraz podejmuje decyzje dotyczące przyjęcia euro przez państwo członkowskie,
- „Eurogrupę” – do jej obowiązków należy koordynacja polityk, „które są obiektem zainteresowania krajów strefy euro,

- państwa członkowskie, które odpowiadają za ustalanie krajowych budżetów (w ustalonej granicy niedostatku i zadłużenia) oraz określanie krajowych polityk strukturalnych, z którymi związany jest rynek pracy, emerytalny i kapitałowy,
- Komisję Europejską monitorującą wyniki i zgodność z przepisami,
- Europejski Bank Centralny (EBC), do którego zadań należy ustalanie polityki pieniężnej, mającej na celu zagwarantowanie stabilności cen,
- Parlament Europejski, który wspólnie z Radą decyduje o ostatecznym kształcie unijnych przepisów prawa, a także sprawuje demokratyczną kontrolę nad zarządzaniem gospodarczym, w szczególności w ramach nowego dialogu gospodarczego.

W 1957 r. kiedy to utworzono Unię Europejską jako Europejską Wspólnotę Gospodarczą, najważniejszym celem było stworzenie unii celnej oraz wspólnego rynku dla rolnictwa. Z czasem wspomniany ograniczony wspólny rynek objął również towary i usługi na jednolitym rynku, co udało się w dużej mierze zrealizować do 1993 r. Dziś Unia Europejska znajduje się na piątym etapie tego modelu. Postępująca integracja gospodarcza nie rozpoczęła się od decyzji o utworzeniu euro: jest to bardzo długi proces, który jest częścią historii UE oraz jednym z jej głównych osiągnięć.

1.1. Pozycja euro na świecie

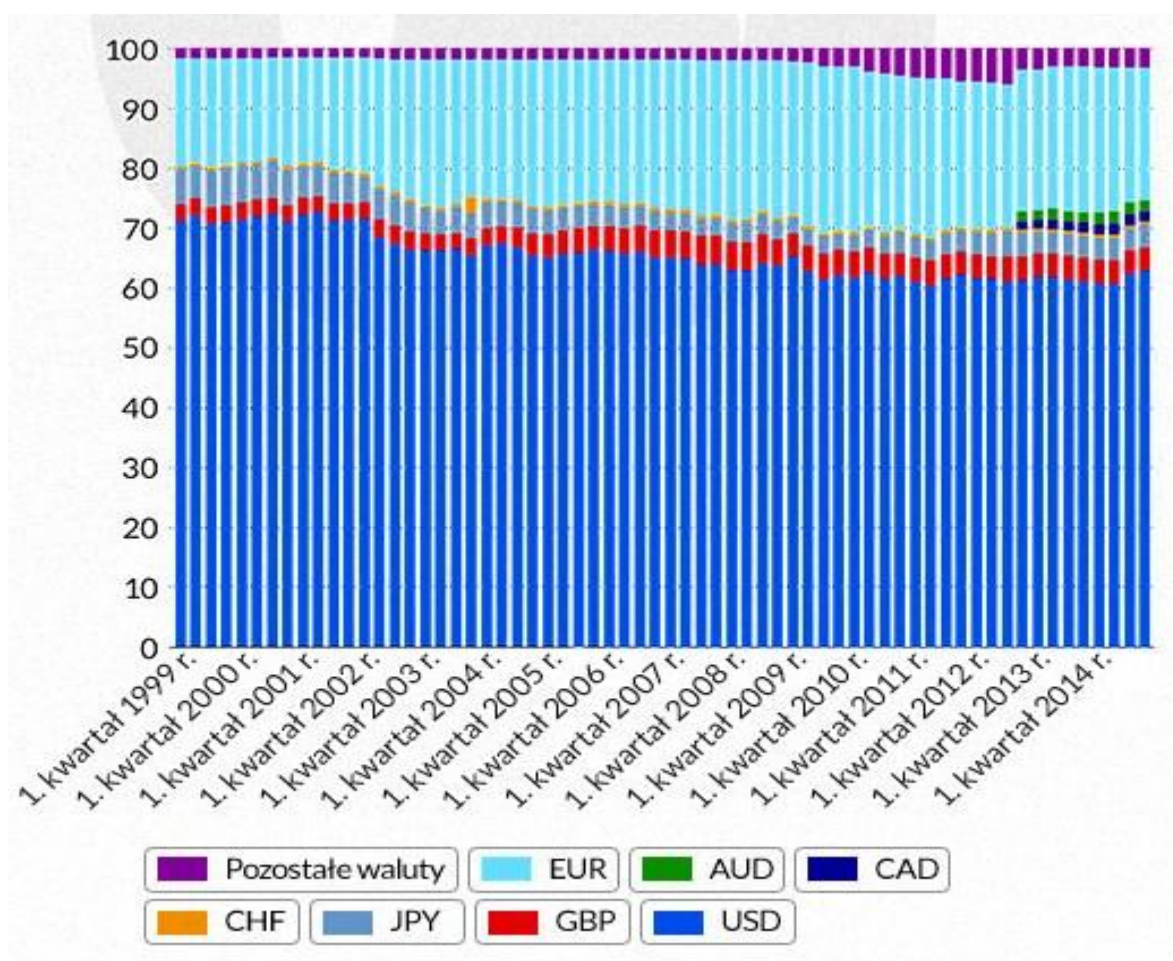
Euro to nie tylko wspólna waluta krajów UE. Zajmuje ona także silne miejsce na arenie międzynarodowej. Walutą określa się środek, który pozwala nam przechowywać, zabezpieczać i wymieniać pieniądze z innymi państwami, organizacjami czy konkretnymi osobami. Waluta „światowa” ,do której możemy zaliczyć euro, spełnia te zadania na skalę światową. Po wprowadzeniu w 1999 r. euro zyskało silną pozycję międzynarodową i już wtedy ustępowało jedynie dolarowi USA.

W zakresie strefy UE, euro jest walutą - środkiem, przez który instytucje rządowe, przedsiębiorstwa oraz indywidualne osoby wykonują i dostają płatności za towary i usługi. Euro wykorzystywane jest również do gromadzenia i przechowywania środków pieniężnych i inwestycji z myślą o przyszłości. Jednak silna, mająca ogromne znaczenie gospodarka strefy euro powoduje, iż rola waluty jest coraz większa poza jej granicami (WÓJCIK 2008, s. 57).

Euro służy do wielu celów. Jest wykorzystywany przez sektory publiczne i prywatne krajów trzecich m. in. do wymiany handlowej oraz pełni funkcje rezerwy walutowej. Dlatego też euro jest obecnie drugą co do ważności walutą na świecie, ustępując jedynie dolarowi USA. Powszechnie euro jest używane w systemie finansowym i walutowym na skale międzynarodową. Potwierdza to, iż euro jest obecne na całym świecie. Coraz częściej euro odnajduje swoje zastosowanie w emitowaniu pożyczek państwowych oraz prywatnych w skali całego świata. Banki globalne proponują duże pożyczki denominowane w euro na obszarze wszystkich kontynentów. Ponad to euro należy również do drugiej najczęściej wymienianej waluty na rynkach dewizowych - pojawia się w średnio 40% transakcjach na dzień. Poza tym euro stosowane jest w przypadku faktur i płatności w handlu międzynarodowym, nie tylko między strefą euro i krajami trzecimi, lecz także, w mniejszym stopniu, pomiędzy samymi krajami trzecimi. Dla niektórych państw euro spełnia funkcje waluty stabilizacyjnej i referencyjnej (SARRAZIN 2013, s. 99).

Zarówno znaczenie euro jako waluty międzynarodowej jak i wielkość i gospodarka strefy UE powodują, iż światowe organizacje gospodarcze, uważają gospodarkę strefy UE za spójną jedność. Powoduje to, że Unia Europejska ma większe znaczenie na arenie międzynarodowej.

Bardzo ważny aspekt to szerokie wykorzystywanie, obok dolara USA, jako ważnej waluty rezerwowej w przypadku kryzysów walutowych. Pod koniec 2014 r. ponad jedna czwarta światowych zapasów dewiz utrzymywana była w euro, w porównaniu do 18% w 1999 r. Rezerwy w euro zwiększyły się najbardziej w krajach rozwijających się. (rys. 2).

Rys. 2. Struktura walutowa światowych rezerw walutowych od 1991 r.

Źródło: Międzynarodowy Fundusz Walutowy

Status euro jako waluty światowej, a także wielkość i gospodarcze znaczenie strefy euro coraz częściej sprawiają, że międzynarodowe organizacje gospodarcze, postrzegają gospodarkę strefy euro jako jedną całość. Daje to Unii Europejskiej silniejszy głos na arenie międzynarodowej.

Aby czerpać korzyści z tej silniejszej pozycji i skutecznie przyczynić się do międzynarodowej stabilności finansowej, strefa euro coraz częściej przemawia jednym głosem na ważnych międzynarodowych forach gospodarczych. Jest to możliwe dzięki

ściślej koordynacji pomiędzy państwami członkowskimi strefy euro, jak również Europejskim Bankiem Centralnym i Komisją Europejską podczas międzynarodowych posiedzeń gospodarczych (WÓJCIK 2008, s. 15).

Liczne regiony i kraje trzecie są jeszcze bliżej powiązane z euro. Stabilność systemu walutowego, na którym opiera się euro, czyni je atrakcyjną „stabilizacyjną” walutą, zwłaszcza dla tych krajów, które posiadają specjalne uzgodnienia instytucjonalne z UE, jak np. preferencyjne umowy handlowe. Przez powiązanie swojej waluty z euro wnoszą one do swojej krajowej gospodarki większą pewność i stabilność.

Euro jest również powszechnie używane w regionach i krajach trzecich sąsiadujących ze strefą euro, np. w Europie Południowo-Wschodniej, podczas gdy niektóre kraje – Andora, Monako, San Marino i Watykan – używają euro jako waluty urzędowej na mocy specjalnych układów monetarnych z UE i mogą emitować swoje własne monety euro w określonej ilości.¹

Mówiąc o euro można jednoznacznie stwierdzić, że jak najbardziej jest to pieniądź światowy. Euro ma szansę zachowania drugiej pozycji jako międzynarodowej waluty. Procesy światowego regionalizmu walutowego jasno zmierzają do utworzenia dwubiegunowego systemu walutowego opartego na dolarze amerykańskim i euro. Nie należy jednak zapominać, że chociaż zmniejsza się dominacja dolara amerykańskiego, pozostaje on nadal dominującą walutą międzynarodową w wielu sferach, zarówno na rynku finansowym, jak i towarowym. Historia gospodarcza pokazuje również, że zmiana statusu jednostki pieniężnej w międzynarodowym systemie walutowym to długotrwały proces. Nie należy się więc spodziewać radykalnych zmian w tym zakresie w najbliższym czasie.

---

¹ <http://ec.europa.eu/trade/policy/eu-position-in-world-trade/> 04.05.2015 r.

2. Polska w drodze do strefy euro

2.1. Korzyści i zagrożenia płynące z wprowadzenia jednolitej waluty

Wprowadzenie euro rozpoczyna kolejny, bardziej zaawansowany etap integracji naszego państwa z gospodarkami zachodniej Europy. Zastąpienie złotego inną walutą niesie za sobą zarówno wielkie szanse, ale również strach i niepewność społeczeństwa.

Pełny udział w UGW jest nadzwyczaj ważny dla krajów, które są importerami kapitału (czyli takich jak Polska). Członkostwo w strefie euro, dzięki ułatwieniu dostępu do szerokiego, bardziej płynnego i przejrzystego rynku kapitałowego Eurolandu, ma wpływ na redukcję kosztów finansowania działalności gospodarczej oraz zwiększenie możliwości akumulacji kapitału i inwestycji finansujących wzrost gospodarczy (*Integracja Polski ze strefą euro: uwarunkowania członkostwa i strategia zarządzania procesem*, 2005, s.6).

Ze strony podmiotów gospodarczych wspólny pieniądź likwiduje ryzyko kursowe oraz koszty jego ubezpieczenia, a tym samym zmniejsza koszty transakcyjne, co jest szczególnie ważne w rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Ma to swoje uzasadnienie w tym iż często dostępne sposoby zabezpieczania się przed ryzykiem kursowym są kosztowne, przez co sporadycznie wykorzystywane w praktyce. Ryzyko kursowe stanowi poważne zagrożenie dla wymiany handlowej i obrotu kapitałowego (KOTYŃSKI 2005, s. 176-177).

Uczestnictwo w zasięgu wspólnego pieniądza może również otworzyć drogę stabilizacji polskiej gospodarki oraz niwelować różnice w poziomie rozwoju gospodarczego. Ma to swój początek w konieczności osiągnięcia określonych wskaźników ładu gospodarczego, które doprowadzą do stabilizacji poziomu inflacji czy też spadku oprocentowania kredytów. Pewną korzyścią, która będzie efektem funkcjonowania jednolitego pieniądza jest przejrzystość rynku ze względu na możliwość łatwiejszego porównywania cen wyrażonych w jednej walucie, a nie kilku. Pozwoli to na podejmowanie optymalnych decyzji (OREŹIAK 2003, s. 46-48).

Konsekwencje wprowadzenia waluty euro

Korzyści	Koszty
<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie długookresowej równowagi makroekonomicznej, która wynika z ponadnarodowego koordynowania narodowych polityk fiskalnych, • stopniowe uniezależnianie się od wahań kursu walut światowych, w szczególności od dolara amerykańskiego, • korzystna dla przedsiębiorców eliminacja ryzyka kursowego i kosztów transakcyjnych, • wzrost wymiany handlowej, • niskie stopy procentowe, • zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego na rynku kapitałowym a w rezultacie wzrost napływu inwestycji bezpośrednich, • swobodny dostęp do oszczędności zgromadzonych w innych krajach strefy euro, • wzrost znaczenia rynku finansowego, • wzrost konkurencyjności całego ugrupowania 	<ul style="list-style-type: none"> • utrata możliwości samodzielnego kształtowania polityki państwa, • wysokie społeczne koszty spełniania kryteriów niezbędnych do wprowadzania euro ponoszone przez ludność najmniej rozwiniętą gospodarczo, • mniejsza swoboda reagowania na negatywne cykle w gospodarce, • jednolita polityka monetarna nie zawsze korzystna dla wszystkich państw członkowskich, • niepewność co do ustalonego kursu wymiany euro na złote • rezygnacja z narodowych walut utożsamiana z utratą części suwerenności narodowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gawlikowska-Hueckel, Zielińska-Głębocka 2004, s. 265, Kawecka-Wawrzykowska 2001, s. 446 oraz Kowalik, Karpiński 2006, s. 81

Większość zagrożeń związanych z przystąpieniem do obszaru euro to skutek różnic strukturalnych, jakie zachodzą między starymi i nowymi krajami członkowskimi Unii (tab. 2). Wśród najważniejszych kosztów odczuwanych przez kraje członkowskie UGW

należy wymienić utratę suwerenności w sferze polityki pieniężnej. Jest ona wykorzystywana przez ponadnarodowy bank centralny do kształtowania sytuacji monetarnej w całej UE, jest przeznaczona do regulowania bilansu płatniczego całego ugrupowania w jego stosunkach gospodarczych z resztą świata. Nie może więc korygować nierównowagi obrotów poszczególnych państw członkowskich. Rezygnacja z narodowej waluty powoduje zatem brak możliwości wykorzystania kursu walutowego jako instrumentu polityki gospodarczej.

W przypadku obszaru o jednolitej walucie dużym zagrożeniem są tzw. wstrząsy asymetryczne, czyli zjawiska, które negatywnie, ale niejednakowo oddziałują na poszczególne kraje. Przykładem może być kryzys gospodarczy, który w różny sposób dał się odczuć poszczególnym krajom. W przypadku obszaru euro wstrząsy mogą prowadzić do odpływu pieniądza z jednego państwa ze wszystkimi negatywnymi skutkami (KOTYŃSKI 2005, s. 216-218). Należy jednak zaznaczyć, że możliwość wystąpienia szoków asymetrycznych będzie tym mniejsza, im wyższy będzie stopień konwergencji gospodarki z obszarem euro.

Należy pamiętać, że dzięki dużej świadomości wachlarza zagrożeń, które niesie ze sobą przyjęcie wspólnej europejskiej waluty kraj może tym zagrożeniom zapobiegać, aby osiągnąć sukces i właściwie wykorzystać potencjalne szanse.

2.2. Stan gospodarki Polski a wymogi spójności

Od 1 maja 2004 r. Polska jest członkiem UE. Kolejnym zaś etapem integracji w ramach Wspólnoty jest członkostwo w UGW, do którego RP zobowiązała się na etapie negocjacji w sprawie przystąpienia do UE. Otwarcie negocjacji w obszarze „Unia Gospodarcza i Walutowa” nastąpiło 30 września 1999 r., zakończono je 7 grudnia 2002 r.

Przyjęcie jednolitej waluty przez Polskę powinno nastąpić w momencie, kiedy gospodarka będzie stabilna i mocna, czyli będzie spełniać makroekonomiczne wymogi członkostwa w UGW. Kryteria te zostały ustanowione głównie pod presją Niemiec, przede wszystkim z myślą o zapewnieniu ochrony gospodarki strefy euro - chodziło o to, by do uczestnictwa dopuścić tylko te kraje, które charakteryzują się odpowiednio dobrą sytuacją gospodarczą i sytuacja ta jest zbliżona lub zbieżna z sytuacją innych krajów członkowskich strefy. Jest to szczególnie ważne dla banku centralnego i prowadzonej przez niego polityki pieniężnej (OREZIAK 2004, s. 14).

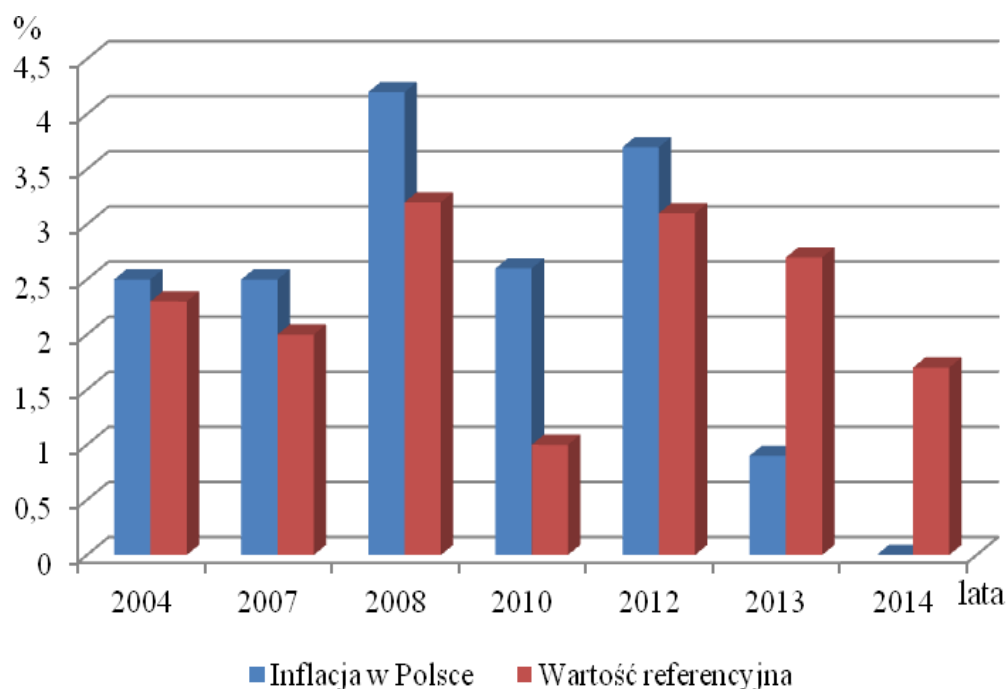

Dojrzałość gospodarek krajów kandydujących do członkostwa w UGW ocenia się na podstawie kryteriów dotyczących:

- stopy inflacji, która nie powinna być wyższa o więcej niż 1,5 punktu procentowego od średniej inflacji w 3 krajach o najniższym jej wskaźniku,
- stanu deficytu budżetowego, którego wartość nie powinna być wyższa niż 3 procent PKB danego kraju,
- zadłużenia państwa – nie powinno ono przekroczyć 60% jego PKB,
- długoterminowej stopy procentowej - stawka nie powinna być wyższa o więcej niż 2 punkty procentowe od przeciętnej wysokości stóp procentowych w trzech krajach o największej stabilności cenowej,
- formalnego uczestnictwa w ERM II - w ciągu 2 lat przed przystąpieniem do UGW waluta danego państwa musi być stabilna, tzn. jej wahania nie mogą wykraczać poza przyjęte ramy, waluta ta nie może być w tym okresie dewaluowana względem innych walut europejskich.

Ocenie poddawany jest również stan polskiej gospodarki.

Przyjęcie stabilności cen jako jednego z kryteriów spójności wynika z kilku przesłanek, mianowicie chociażby z przekonania, że niska inflacja to warunek trwałego wzrostu gospodarczego co ma wpływ na dobrobyt społeczny. Ma ona również wpływ w konflikty społeczne a przyczynia się do nierówności. W krajach uprzemysłowionych dążenie do stabilności cen ma charakter priorytetowy.

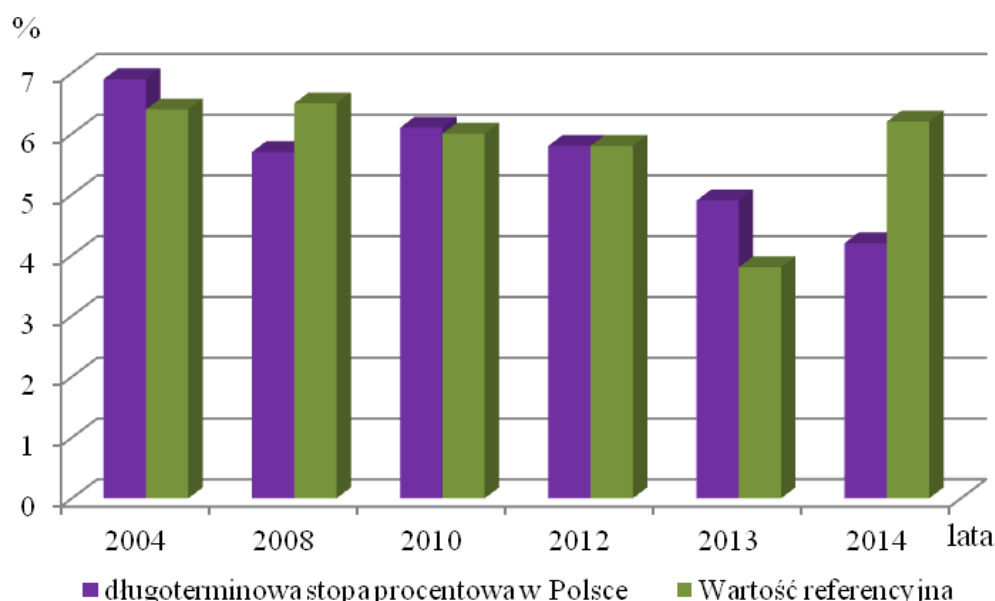

Rys. 3. Poziom inflacji w Polsce w wybranych latach z przedziału 2007-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EUROSTATU

Dane zawarte na rys. 3 wskazują na fakt, iż Polska w latach 2004-2012 borykała się z problemem zbyt wysokiego wzrostu cen. Dane od 2012 r. potwierdzają spełnienie przez Polskę stabilności cen. Oznacza to że nasz kraj jest w stanie funkcjonować w obszarze nastawionym na jak najniższą inflację. Pozwala też oczekiwać, że Polska jest w stanie poradzić sobie z trudnymi problemami społecznymi, pojawiającymi się na ogół wskutek zwalczania inflacji, a szczególnie z możliwym większym bezrobociem.

Państwo, zgłaszając wysoki popyt na środki finansowe powoduje, iż pieniądź staje się towarem deficytowym na rynku, co w efekcie prowadzi do wzrostu jego ceny, czyli stopy procentowej. Polska nie spełniała kryterium długoterminowych stóp procentowych (rys. 4) do 2013 r. Wyjątkiem był rok 2008, gdzie poziom stopy procentowej w Polsce wyniósł 5,7%. Od 2014 r. można zauważyć gwałtowny spadek poziomu długoterminowych stóp procentowych w Polsce (4,2%) względem wartości referencyjnej (6,2%), której podstawą były dane z Portugalii i Słowacji. W związku z powyższym Polska obecnie wypełnia kryterium stóp procentowych.

Rys. 4. Poziom długoterminowych stóp procentowych w Polsce w wybranych latach z przedziału 2004-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji EBC

Szczególne znaczenie z punktu widzenia finansów UE ma kryterium dotyczące wielkości deficytu budżetowego, ponieważ doświadczenia wielu krajów świata pokazują, że występujące w sposób trwały deficyty budżetowe znacząco ograniczają możliwość stosowania polityki budżetowej jako instrumentu stabilizowania gospodarki. Polityka budżetowa wtedy nie jest w stanie zapewnić pożądanego z punktu widzenia społeczeństwa, działania, które konieczne jest w okresie osłabienia koniunktury. Działania te powinny polegać na obniżaniu podatków w celu pobudzenia aktywności gospodarczej. W efekcie jednak możliwości wykorzystania tzw. stabilizatorów koniunktury, czyli zmian dochodów i wydatków budżetowych są bardzo ograniczone (OREŹIAK 2004, s.15).

Kryterium fiskalne jest niespełnione, ponieważ Polska od 2009 r. jest objęta procedurą nadmiernego deficytu. Procedura ta służy zapewnieniu, aby państwa członkowskie korygowały rażące błędy polityki budżetowej. Istnieją dwie podstawowe wartości referencyjne, których naruszenie stanowi podstawę do wszczęcia procedury nadmiernego deficytu: jedna z nich dotyczy deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych (3 proc. PKB), a druga – długu brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (60 proc. PKB) (tab. 3). Aby zapewnić korektę nadmiernego deficytu, do

państw członkowskich objętych procedurą nadmiernego deficytu wystosowywane są zalecenia, do których należy się zastosować w określonym terminie.²

Działania Polski w celu obniżenia deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej 3% PKB zostały pozytywnie ocenione przez Komisję Europejską. Wiosną 2015 r. Komisja Europejska przedstawi kolejną ocenę działań Polski, bazującą na programie konwergencji i raporcie o działaniach podjętych w celu zredukowania nadmiernego deficytu. Dokumenty te zostaną przekazane do Komisji Europejskiej i Rady UE w kwietniu 2015 r. Prognozy Komisji Europejskiej wskazują, że Polska powinna wypełnić kryterium fiskalne w 2016 r. (na podstawie danych za 2015 r.).³ Procedurą nadmiernego deficytu objętych jest 11 z 28 państw UE.

Tabela 3

Wielkość deficytu budżetowego i długu publicznego w Polsce w latach 2004-2014

Lata	Dług publiczny		Deficyt budżetowy	
	mld zł	% PKB	mld zł	% PKB
2004	431,4	47	41,4	4,7
2005	466,6	48	25,1	2,9
2006	506,3	48	25,1	2,4
2007	527,4	45	16,0	2,0
2008	597,8	47	24,3	2,5
2009	669,9	51	23,8	7,1
2010	747,8	52	40,2	7,9
2011	771,1	55	25,1	5,6
2012	793,9	54	30,4	5,1
2013	838,1	56	42,5	4,3
2014	997,9	57	30,0	4,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

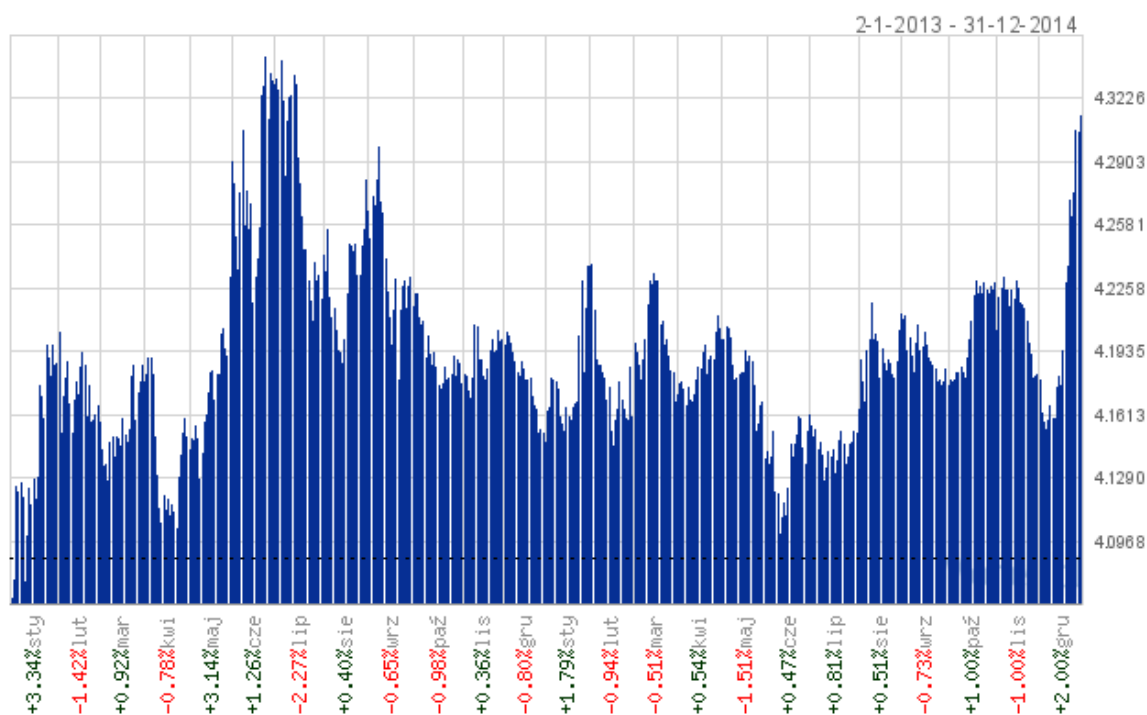
Stan i perspektywy obsługi długu publicznego są również przedmiotem zainteresowania podmiotów krajowych i zagranicznych, ponieważ wysokiemu poziomowi zadłużenia kraju towarzyszy niestabilność przepisów podatkowych, a spadek wiarygodności kraju może doprowadzić do masowego odpływu kapitału z danego kraju i w efekcie do kryzysu walutowego (OREZIAK 2004, s.17). Zły stan finansów publicznych

² <http://biznes.newsweek.pl/procedura-nadmiernego-deficytu-wobec-polski-zawieszona-ke-newsweek,artykuly,287386,1.html> 05.03.2015

³ http://www.mf.gov.pl/documents/764034/1002547/monitor_2014_12.pdf 05.03.2015

przyczynia się również do spowalniania rozwoju gospodarczego w kraju w wyniku ograniczania możliwości finansowania działalności bieżącej i inwestycyjnej przedsiębiorstw.

Kryterium dotyczące osiągnięcia stabilności kursu waluty sprowadza się do obowiązku włączenia waluty narodowej - złotego - do Mechanizmu Stabilizowania Kursów ERM II. Uczestnictwo takie musi trwać nie mniej niż dwa lata, ze względu na konieczność sprawdzenia zdolności złotego do stabilnego trwania w wyznaczonych granicach. Dopuszczalny przedział wahań kursów rynkowych w ramach tego mechanizmu wynosi +/- 15% od bilateralnych kursów centralnych. W okresie uczestnictwa w ramach ERM II istnieje wymóg niedewaluowania waluty. Ustanowiono go głównie po to, by zapobiec deprecjacji waluty przed wejściem do UGW.⁴ Kryterium kursu walutowego nie jest więc wypełnione ze względu na fakt, że Polska nie uczestniczy w mechanizmie ERM II.

Rys. 5. Średni kurs złotego w stosunku do euro w latach 2013-2014

Źródło: www.money.pl (10.04.2015)

⁴ https://www.nbp.pl/publikacje/publikacje_ecb/cr201406pl.pdf 29.04.2015

Warto zastanowić się jednak, co byłoby gdyby Polska należała do Mechanizmu Stabilizowania Kursów ERM II. Załóżmy, że analizowanym okresem czasowym będą dwa ostatnie lata z zakresu badawczego pracy autora, tj. 2013 i 2014 r. (rys. 5). Minimalna wartość kursu złotego w dwuletnim przedziale czasowym tj. od 31.12.2012 r. do 31.12.2014 r. wynosiła 3,98 natomiast maksymalna wartość 4,34. Zgodnie z założeniem, zakres wahań kursów rynkowych wynosi +/- 15% od bilateralnych kursów centralnych. Zatem jeśli średnia wartość kursu w 2013 i 2014 r. wyniosła 4,18 to przedział wahań kształtował się między 3,55 a 4,81. Oznacza to, że minimalna i maksymalna wartość kursu złotego znajdują się w wyznaczonych granicach. Na podstawie powyższych wyliczeń można stwierdzić, że gdyby Polska należała do Mechanizmu Stabilizowania Kursów ERM II w latach 2013-2014 to spełniłaby kryterium stabilności kursów walutowych.

Warunkiem przyjęcia wspólnej waluty jest też konwergencja prawna polegająca na zgodności ustawodawstwa krajowego z unijnym, w ujęciu formalnym, ale także w rzeczywistej zgodności zastosowań z postanowieniami unijnymi. Dotyczy to zgodności przepisów krajowych z Traktatem o Funkcjonowaniu UE oraz ze Statutem ESBC i EBC i obejmuje przede wszystkim:

- niezależność instytucjonalną, finansową i personalną krajowego banku centralnego,
- zapewnienie przez kraj członkowski zgodności legislacji krajowej z TFUE i Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego.

Prawo polskie nie spełnia wszystkich wymagań dotyczących niezależności banku centralnego, poufności, zakazu finansowania ze środków banku centralnego oraz integracji prawnej z Eurosystemem. Jako państwo członkowskie UE, objęte derogacją, Polska musi w całości spełnić wymagania dostosowawcze określone w art. 131 Traktatu. Oznacza to konieczność zapewnienia narodowym bankom centralnym wysokiego poziomu niezależności. Proces dostosowywania polskiego systemu bankowego do systemu UE zapoczątkowany został już w 1991 r. (w wyniku podpisania układu europejskiego). Pociągnęło to za sobą obowiązek nowelizacji ustaw już obowiązujących bądź uchwalenia nowych regulacji prawnych.

Do najważniejszych obszarów polskiej regulacji należą (BRODECKI 2004, s. 390-392):

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. zawiera zapisy, które przewidują, że NBP przysługuje wyłącznie prawo ustalania i realizowania polityki pieniężnej oraz, że instytucja ta odpowiada za wartość polskiego pieniądza.
- Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o NBP znowelizowana ustawą z dnia 18 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy o NBP oraz o zmianie innych ustaw. Zapewniła w znacznym stopniu zgodność prawa polskiego z podstawowymi standardami funkcjonowania systemu bankowości centralnej w UE. Stanowi ona m.in., że podstawowym celem polityki pieniężnej NBP ma być stabilność cen. Ustawa ta jest nie w pełni zgodna z przepisami unijnymi, gdyż nie zawiera ona wyraźnego przepisu zakazującego NBP ubiegania się o instrukcje dotyczące wykonywania przez niego kompetencji.
- Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe znowelizowane ustawą z dnia 23 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz o zmianie innych ustaw.
- W dniu 29 kwietnia 2004 r. NBP wraz z pozostałymi bankami centralnymi nowych państw członkowskich przystąpił do porozumienia z dnia 1 września 1998 r. pomiędzy EBC a krajowymi bankami centralnymi państw członkowskich spoza strefy euro, stanowiącej podstawę współpracy w dziedzinie polityki kursowej.

Zanim Polska wejdzie do strefy euro, trzeba pokonać pozostałe dwie przeszkody, czyli stworzyć zabezpieczenia przed ryzykiem nowych zagrożeń i uzyskać społeczne poparcie dla przyjęcia wspólnej waluty. Co do nowych zagrożeń, trzeba przede wszystkim uwzględnić ryzyko nadmiernego boomu kredytowego, ryzyko utraty konkurencyjności na skutek wzrostu jednostkowych kosztów pracy, ryzyko braku swobody w polityce fiskalnej i ryzyko pojawienia się kolejnych kryzysów w strefie euro. Równolegle trzeba podjąć działania na rzecz przekonania polskiego społeczeństwa. Obecnie przeważa sceptycyzm wobec projektu wspólnej waluty, ale jest on głównie spowodowany utrwaleniem się negatywnych stereotypów. Można to zmienić przez systematyczną i długofalową akcję edukacyjną.

W obliczu wymienionych przesłanek, należy pokładać nadzieję w tym, iż polski rząd wykaże się energią i determinacją, gdyż w tak wielkim przedsięwzięciu jakim jest wejście do strefy euro konieczny jest sojusz wszystkich sił proeuropejskich ponad podziałami partyjnymi.

Wnioski

Polska przystępując do UE stała się częścią wielkiego organizmu gospodarczo-politycznego przez co wzrosła jej wiarygodność na rynku. Wejście to jest finałem dotychczasowego etapu transformacji systemowej i okresu dostosowań instytucjonalnych do wymogów członkostwa w tej organizacji. Należy jednak pamiętać, że jest to też początek kolejnej fazy integracji, która ma być czasem przygotowań do unifikacji polskiego obszaru gospodarczego z obszarem euro. Ta faza kończy się zastąpieniem złotego europejską walutą i przyjęciem przez Polskę wspólnej polityki pieniężnej.

Analiza literatury pozwoliła na wysunięcie następujących wniosków:

1. Uczestnictwo w strukturach UGW stwarza krajom członkowskim wiele szans, które przyczyniają się do ich rozwoju gospodarczego, przede wszystkim eliminację wahań kursów walut. Brak ryzyka walutowego sprawia, że inwestowanie w tych krajach staje się bezpieczniejsze i tańsze, czyli atrakcyjniejsze. Wzrost inwestycji przynosi nowe miejsca pracy i napędza gospodarkę.
2. Członkostwo w strefie euro wiąże się również z zagrożeniami, przede wszystkim z utratą prowadzenia niezależnej, narodowej polityki pieniężnej i co za tym idzie utratą możliwości ingerencji w obronie krajowej gospodarki w momencie zaistnienia takiej potrzeby. Kompetencje w tym zakresie przekazywane są bowiem wspólnym ponadnarodowym instytucjom. Członkostwo wiąże się również z koniecznością uzdrowienia sytuacji gospodarczej. Kraj musi uporządkować sytuację finansów publicznych - naprawić finanse, usunąć przeszkody rynkowe, wzmocnić instytucje rządowe.
3. Istnieje wiele przesłanek, które pozwalają twierdzić, że przystąpienie do strefy euro to krok we właściwym kierunku. Kraj taki jak Polska nie może sobie pozwolić na utrzymanie własnej, odrębnej waluty, bo oznaczałoby to zbyt duży koszt dla gospodarki, a zarazem wyrzeczenie się wielu korzyści wynikających z przynależności do UGW. Należałoby jednak upowszechniać i promować wiedzę na temat strefy euro, by nie kojarzyła się społeczeństwom europejskim z „koniecznym złem”.

Na podstawie badań ilościowych z wykorzystaniem danych GUS, Eurostat, EBC i MF hipoteza została zweryfikowana pozytywnie. Należy więc przyjąć, iż Polska nie spełnia kryteriów konwergencji nominalnej oraz prawnej. Polska dąży do przyjęcia wspólnej waluty, jednak nie jest to jej cel priorytetowy. Spośród ekonomicznych kryteriów, które musi osiągnąć ma odpowiednio niski poziom inflacji, zadłużenie publiczne nie przekraczające wyznaczonych limitów oraz dostatecznie niskie stopy procentowe. Jednak wciąż deficyt budżetowy długotrwale przekracza wartość referencyjną. Ponadto złoty nie uczestniczy w Mechanizmie Stabilizowania Kursów względem euro tzw. ERM II. Stworzenie w Polsce warunków sprzyjających trwałej konwergencji wymaga m.in. utrzymania polityki pieniężnej ukierunkowanej na stabilność cen w średnim okresie. Choć polskiej gospodarce udało się stosunkowo dobrze przetrwać światowy kryzys, na rozwiązanie nadal czeka wiele problemów strukturalnych. Polska musi zwłaszcza zmierzyć się z wieloma różnymi wyzwaniami w dziedzinie polityki gospodarczej.

Literatura

GAWLIKOWSKA-HUECKEL K., ZIELIŃSKA-GŁĘBOCKA A. 2004. *Integracja europejska. Od jednolitego rynku do unii walutowej*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.

Integracja Polski ze strefą euro: uwarunkowania członkostwa i strategia zarządzania procesem. 2005. Ministerstwo Finansów, Warszawa.

KAWECKA-WYRZYKOWSKA E. /red./ 2001. *Unia europejska. Przygotowania Polski do członkostwa*, Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa.

KOTYŃSKI J. /red./ 2005. *Globalizacja i integracja europejska. Szanse i zagrożenia dla polskiej gospodarki*. Polskie wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.

MALISZEWSKA-NIENARTOWICZ J. 2010. *System instytucjonalny i prawny Unii Europejskiej*. Wydawnictwo TNOiK, Toruń.

MALUSZYŃSKA E., GRUCHMAN B. /red./ 2010. *Kompendium wiedzy o Unii Europejskiej*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

OREŹIAK L. 2003. *Integracja europejska. Wprowadzenie*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

OREŹIAK L. 2004. *Finanse Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

SARRAZIN T. 2013. *Europa nie potrzebuje euro*. Wydawnictwo Studio Emka, Wrocław.

SZYMBORSKI W. 2005. *Unia Europejska - struktura, instytucje, prawo. Z uwzględnieniem Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy*, Wyższa Szkoła Informatyki i Nauk Społeczno-Prawnych w Bydgoszczy, Bydgoszcz.

WIERZCHOWSKA A. /red./ 2008. *System instytucjonalny Unii Europejskiej*. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.

WÓJCIK C. 2008. *Integracja ze strefą euro*. Wydawnictwo PWN, Warszawa.

Źródła internetowe

www.europarl.europa.eu (dostęp: 03.05.2015)

www.ec.europa.eu (dostęp: 04.05.2015)

www.biznes.newsweek.pl (dostęp: 05.03.2015)

www.mf.gov.pl (dostęp: 05.03.2015)

www.nbp.pl (dostęp: 29.04.2015)

www.ecb.europa.eu (dostęp: 12.05.2015)

www.money.pl (dostęp: 10.04.2015)

Spis tabel

Tab.1. Etapy wprowadzenia Unii Gospodarczej i Walutowej.....	8
Tab.2. Konsekwencje wprowadzenia waluty euro.....	15
Tab.3. Wielkość deficytu budżetowego i długu publicznego w Polsce w latach 2004-2014.....	20

Spis rysunków

Rys. 1. Etapy integracji gospodarczej i walutowej w Unii Europejskiej.....	7
Rys. 2. Struktura walutowa światowych rezerw walutowych od 1991 r.	12
Rys. 3. Poziom inflacji w Polsce w wybranych latach z przedziału 2004-2014.....	18
Rys. 4. Poziom długoterminowych stóp procentowych w Polsce w wybranych latach z przedziału 2004-2014.....	19
Rys. 5. Średni kurs złotego w stosunku do euro w latach 2013-2014.....	21